

ARP NAGYKÖVETI KICK-OFF TALÁLKOZÓ

Vass Johanna, PhD

Ökológiai Kutatóközpont

2023. május 16.

Bemutakozás

**Az ELKH Adatrepozitóriumi Projektben könyvtárosként képviselem az
Ökológiai Kutatóközpontot.**

A projektben két kutatócsoport adataival veszek részt.

Hozott projektek

I. Biodiverzitás a mezőgazdaság és urbanizáció
szorításában (Élvonal Kutatási Kiválósági Program,
NKFIH KKP 133839)

II. A fajon belüli változatosság szerepe a
növényközösségek szerveződésében (NKFIH K
124671 számú lezárt OTKA projekt)

**I. ■ Biodiverzitás a mezőgazdaság és urbanizáció
szorításában (Élvonal Kutatási Kiválósági Program,
NKFIH KKP 133839)**

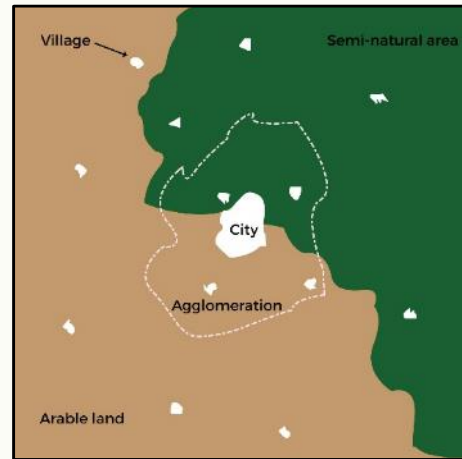
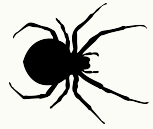
**A projekt fő célja a táji kompozíció és konfiguráció
biodiverzitásra, ökoszisztéma funkciókra és szolgáltatásokra
gyakorolt hatásainak különválasztása**

Projektvezető: Batáry Péter, DSc

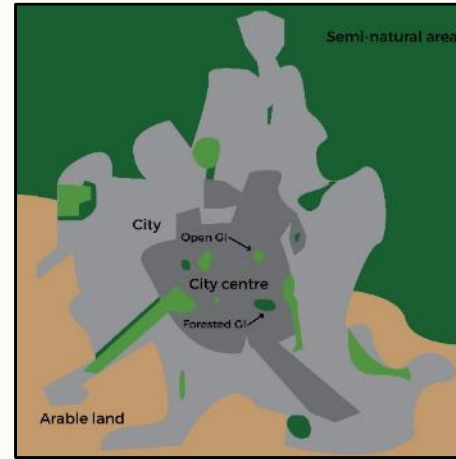
A projekt eredeti kutatási tervének rövid bemutatása

- Tájszerkezet hatása a biodiverzitás mintázatokra és az ökoszisztéma funkciókra/szolgáltatásokra az épített környezetben; valamint ennek a társadalmi relevanciája.

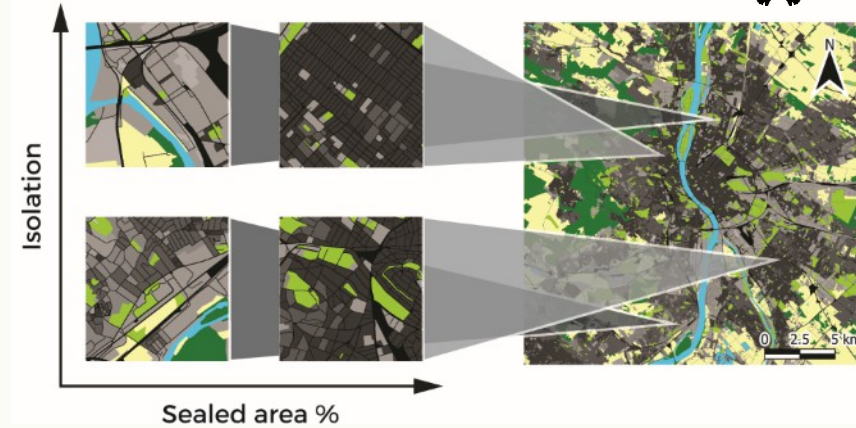
Tájösszetétel vs.
tájkonfiguráció

WP1. Falvak, mint
vidéki szigetek

WP2. Városi zöld
infrastruktúrák

WP3. Virágsáv kísérlet
Budapesten

WP4. Kultúrális
ökoszisztéma
szolgáltatások

Vizsgált szempontok

Tájökológiai vizsgálat (pók, futóbogár, poloska, madár, társadalom), több egyetem közreműködésével;

Falvak mint vidéki szigetek, illetve 18 város a Kárpát-medencében (ebből 5 Erdélyben)

Tájösszetétel: tiszta agrár, körülötte szántó, kultúrsivatag, a városhoz képest közel vagy távol helyezkednek el, stb.

A féltermészetes táj jobb a biodiverzitás szempontjából (beporzás, biológiai védekezés, kártevők visszaszorítása)

A projekt eredeti kutatási tervének rövid bemutatása – WP1

- 18 város körül 72 falu szegély és belső; 6 együttműködő kutatócsoport.

1296 db 1×1m
botanikai kvadrát
12 kutató
(65 terepnap)
Adattisztítás

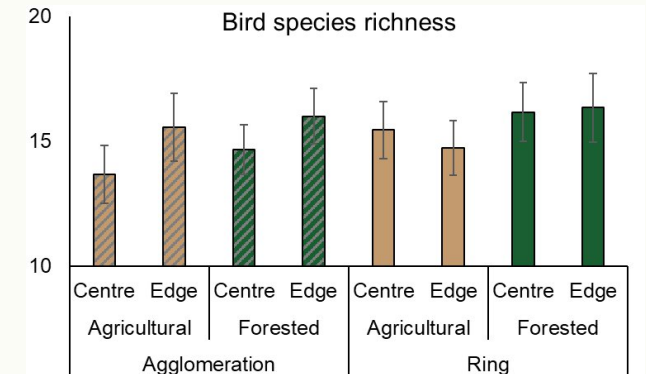
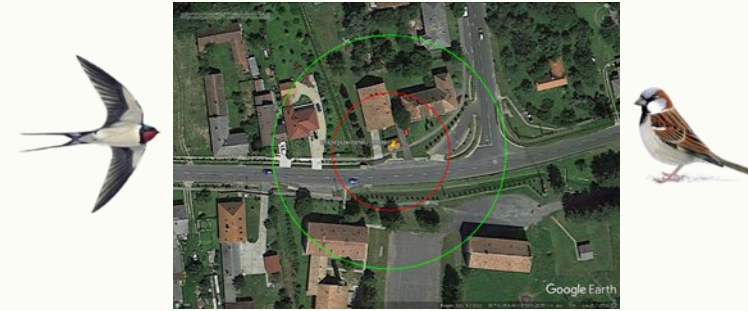
864 rovarszippantó, 1440
talajcsapda minta
27 kutató
(152 terepnap)
Válogatás 75% kész
7 asszisztens/diák (113 labornap)

40 + 16 falu
224 fészecsapda
7 kutató
(14 terepnap)
Teleltetés

28 falu
2016 műhernyó
7 kutató
(20 terepnap)
*Predátor nyomok
határozása*

144 pont
15 kutató
(69 terepnap)
Elemzés

Gyűjtés módszertana

Közel 1330 botanikai kvadrát, faji borítási adatok, 200 fölötti faj, a falvak kiválasztása is protokoll alapján történt;

Rovartani minta, talajcsapdázás, rovarszippantós mintavétel, tüllháló, tejfölös pohár, alkoholos minta, ki kell válogatni, pici ízeltlábúak, talajcsapdából ki a pókok, ászkák, futóbogarak;

Publikáció után öt évig meg kell őrizni a mintákat (alkohol, hűtő)

Rovarhotel, befészkelnek, magányos méhek, begyűjtik a virágport, a virágport elemezni, milyen növényt poroznak be;

Parazitizmus, 1-3 mm a darázs belerakja a saját petéjét egy nagyobb méhlárvába, ki kell teleltetni, imágó, akkor kell tartósítani, akkor lehet faj szinten elemezni

Műhernyó (mi harapott bele, predátor-préda kapcsolat

Madár fajgazdagság, már a legkisebb településen is - a település belseje vagy széle között - kimutatható a különbség a fajgazdagság tekintetében

II. A fajon belüli változatosság szerepe a növényközösségek szerveződésében (NKFIH K 124671 számú, lezárt OTKA projekt)

A projekt a növénytársulások szerveződésének törvényszerűségeit próbálja feltárni a növényi jellegek felhasználásával, figyelembe véve azok fajon belüli változatosságát.

Projektvezető: Botta-Dukát Zoltán, DSc

Növénytársulások, fajon belüli változatosság

Az egyik szempont az adatgyűjtésben adott helyen élő fajok felmérése. A táblázatok oszlopaiban a fajok kapnak helyet.

Lokalitások (kvadrát, csapda): ezekhez nagyon sok környezeti adat tartozik, földrajzi koordináta, csapadékmennyiség, elhelyezkedés jellege (falu vagy város) stb.

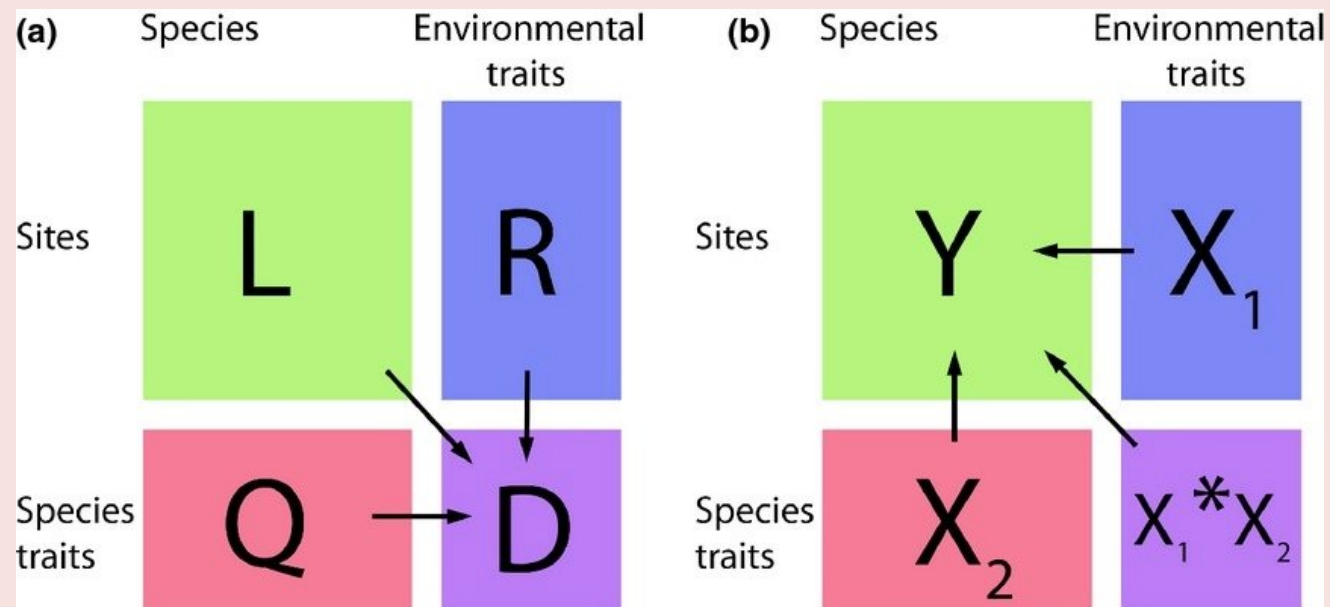
A mérés módszertana lehet manipulált, beállított vagy megfigyeléses.

A fajokhoz is lehet jellemzőket hozzárendelni, akár saját mérésekből, akár szakirodalomból.

Ha a fajokon belüli változatosság a mérés célja, akkor az oszlopokban nem a fajok, hanem a megmért egyedek lesznek feltüntetve.

A mért jellemzők függenek attól, hogy hol vagyunk, hol él az adott faj, mik a sajátosságai, az élőhelynek mik a környezeti sajátosságai, stb.

Ahol csak fajok vannak, ott az eredményekhez átlagolást alkalmaznak (mérés és szakirodalom alapján).

HÁROMTÁBLÁS MÓDSZER VAGY NEGYEDIK SAROK

Gyűjtés módszertana

A legtöbb ökológiai vizsgálat „faj x hely” mátrixalapú, ezek gyakorisági táblázatok.

Három gradiens van, és ezeket kell egyben tartani, az egyik oszlop az a másiknak a sora.

Mintavételi terület: Kiskunság, Szerbia; a homokbucka legszárazabb tetejétől lefelé.

Szemponatok:

- vízmegtartás (mennyre zöld a növényzet),
- elterjedtség (egyes fajok csak közelre terjednek),
- milyen magasra nő az adott példány,
- mekkorák a magok,
- milyenek a levelei, puhák vagy ellenállóak, stb.

5x5 km egy-egy mintavételi terület (3 a Kiskunságban, 1 Szerbiában). Az egyik mintavételi helyet több különböző évben is monitorozták.

Archiválni kívánt adatok

I.	II.
Biodiverzitás és ökoszisztéma funkció adatok (Excel, néhány MB)	Faj szintű trait mérési adatok, 4 jelleg adatai kb. 250 fajra
Mintavételi protokollok (Word, néhány MB)	Fajon belüli változatosságra vonatkozó adatok, 217 faj adatai összesen 93 lokalitásból
Terepi fényképek és videók (néhány GB)	
Térképi adatbázisok, ArcGIS és QGIS shape fájlok (több MB)	kb. 450 vegetációfelvétel a hozzá tartozó NDVI értékekkel
Statisztikai elemzések, R script-ek (néhány MB)	Scannelt képek a mért levelekről

Célok

Tervek

Kérdések

Cél:

Olyan területen tudást szerezni, amire a kutatói közösségben igény van.

Kérdések:

Mi az adattárolás egysége? Egy program vagy egy projekt? Egy kutatási programon belül akár párhuzamosan futhat két, vagy több projekt, ezek esetében a módszerek, eszközök azonosak lehetnek.

Mely külföldi repozitóriumokat használják a magyar kutatók?

Tervezünk-e retrospektív gyűjtést?

A metaadatolás nyelve kétnyelvű lesz, vagy csak angol?

Javaslat:

Projekt időkerete is legyen metaadat.

**Köszönöm a
figyelmet!**

vass.johanna@ecolres.hu